

ΕΚΔΡΟΜΗ ΕΙΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΝ

(Συρέχεια ἴδε προηγούμενον φύλλον).

(Η) ἐνήμησις: ὅταν ἤρθαμεν μαζή μὲ τὸν πνευματικὸν παπα Ἰωακὴμ εἰς τὸς 1793 μαχίου 8 ἡρθην καὶ ὁ τερβὲν ἀγάς εἰς τὴν ἀγίαν μαζή μὲ ἑπτὰ προτάτα τοῦ ἐλήμπου ἐπηδῆ καὶ ἤρθην ὁ καπητὰν σταμάτης (1) καὶ ἐπάτησεν τὸ σκύτι καὶ ἐκαψεν καὶ μερῆκᾶ.

(Θ) «1793 ἔτως εἰς τὴν λάρισα ἔγινεν σησμός μεγάλως καὶ ταραχὴ καὶ ἐπῆσαν ἡ μιναρέδης καὶ δεκα ὀσπύτια ἀργαστήρια καὶ ἄλλες ζημίαι, καὶ ἐσκοτώθη καὶ ἕνας μεγάλως ἐφένδης, τὸν ἐπλάκωσεν ὁ τήχος καὶ τῷ γραφῷ.»

Ἐντὸς ἐτέρου Μηναίου εὐρίσκειται προσηρτημένον πατριαρχικὸν ἐπιτίμιον, τοῦ ὁποίου παραθέτω ἀντίγραφον χάριν περιεργείας καὶ μελέτης τῶν ἡθῶν καὶ προλήψεων τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης.

(Ι) «Γρηγόριος ἐλέφ Θεοῦ ἀρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως νέας Ρώμης καὶ οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

Ἰερώτατε μητροπολίτα δημητριάδος καὶ ζαγοράς ὑπέριπτε καὶ ἐξαρχε πελαζγῶν, ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητὴ ἀδελφὲ καὶ συλλειτουργῆ καὶ ἐντιμότητα κληρικοί, εὐλαβέστατοι ἱερεῖς, χρήσιμοι γέροντες καὶ προεστώτες τῆς χώρας ἀγνίας λεγομένης, χάρις εἴη ὑμῖν καὶ εἰρήνη παρὰ Θεοῦ) ὁ σταμάτης κολακιώτης ἀνήγγειλεν ἡμῖν δεινοπαθῶς καὶ τὸ παρὸν ἐζήτησεν ἐκκλησιαστικὸν φρικτὸν ἐπιτίμιον κατὰ τῶν ἐπειραζόντων διὰ σατανικῶν καὶ μαγικῶν ἐργασιῶν τὰ κουκούλια τοῦ μεταξίου αὐτοῦ, καὶ συνθλασάντων τὸ τζάμιον αὐτοῦ ζημιούντων τε καὶ βλαπτόντων αὐτὸν διαφόρως, τοῦτου χάριν γράφοντες ἀποφαινόμεθα εἰ οὕτως ἔχη συνοδικῶς μετὰ τῶν περὶ ἡμᾶς ἱερωτάτων ἀρχιερέων καὶ ὑπερτίμων, τῶν ἐν ἀγίῳ πνεύματι ἀγαπητῶν ἡμῶν ἀδελφῶν καὶ συλλειτουργῶν, ἵνα ὅσοι καὶ ὅποιοι τῶν χριστιανῶν ἄνδρες ἢ γυναῖκες, νέοι ἢ γέροντες, γείτωνες ἢ μακρυνοὶ κακεντρεχεῖς καὶ κακότροποι, ἐπιβλαβεῖς τε καὶ ἐπιζήμιοι ἐπειρεάζουσι τὰ κουκούλια τοῦ μεταξίου τοῦ εἰρημένου σταμάτη κολακιώτη, ἐτζάκισάν τε τὸ τζάμιον αὐτοῦ καὶ προξενούσι κατὰ διαφόρους τρόπους πρὸς αὐτὸν βλάβην καὶ ζημίαν, ἐὰν μὴ φοβηθέντες τὸν θεὸν ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸ ἐξῆς παύσονται τῶν τοιούτων αὐτῶν σατανικῶν καὶ μαγικῶν ἐργασιῶν, ἀλλὰ παρακούσωσιν, ἀφωρισμένοι εἴησαν ἀπὸ τοῦ Θεοῦ καὶ κατηραμένοι καὶ ἀσυγχώρητοι καὶ ἄλυτοι μετὰ θάνατον, αἱ πέτριαι καὶ ὁ σίδηρος λυθείησαν αὐτοὶ δὲ μηδα-

μῶς, καὶ προκοπὴν μήποτε εἶδοιεν, ἔχοντες καὶ τὰς ἀράς πάντων τῶν ὁσίων καὶ θεοφόρων τῆς ἐκκλησίας πατέρων· προφανῶς δὲ ἐλεγχόμενοι οἱ τοιοῦτοι ὡς φθοροποιοὶ καὶ ἐπιβλαβεῖς καὶ ἐπιζήμιοι ὑπάρχωσι καὶ ἐξῶ τῆς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας καὶ τῆς τῶν χριστιανῶν συναναστροφῆς καὶ συνομιλίας καὶ ὁμηγύρεως ἕως οὐ ποιήσωσιν ὡς γράφωμεν.

Ἐν μηνὶ Σεπτεμβρίῳ Ἰνδικτιῶνος α' αψήζῳ (1797) (Παραλείπω τὰς ὑπογράφας τῶν ἀρχιερέων ὧν αἱ πλείους δυσανάγνωστοι).

Ποῖος ἦτο ὁ Σταμάτης Κολακιώτης καὶ διατί τὸση κατ' αὐτοῦ καὶ τῶν κουκούλιων του καταδρομὴ ὑπὸ τῶν συνδημοτῶν του δὲν ἤξεύρομεν, μανθάνομεν ὅμως ἐκ τοῦ ἐγγράφου τούτου ὅτι τὸ Πατριαρχεῖον ἐζήτησε καὶ χρέη ἀστυνομικὰ καὶ δὲν ὤκνει νὰ ἐκτοξεύῃ τοὺς κεραυνοὺς τοῦ ἀφορισμοῦ καὶ κατὰ τῶν ἀθωοτέρων πταισμάτων, ἐὰν ὁ ἐγκαλῶν κατέβαλεν ἀνάλογον πληρωμὴν.

Ἐνθαρρυνθεὶς ἐκ τῆς ἐπιτυχίας δι' ἧς ἐστέφθη ἡ ἐρευνά μου τῶν βιβλίων τοῦ ναοῦ τῆς κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ἐζήτησα νὰ ἐπισκεφθῶ καὶ ἄλλας ἐκκλησίας· ἐντυχῶν δὲ τῇ ἐπαύριον τῷ ἐφημερίῳ τοῦ ἀγίου Νικολάου ὠδηγήθην παρ' αὐτοῦ εἰς τὴν κατοικίαν του ἐντὸς τοῦ προαυλίου τῆς ἐκκλησίας κειμένην, ὅπου καὶ ἡ δημοτικὴ τῶν ἀρρένων σχολή.

Ἐπὶ τοῦ πρώτου ἐξωφύλλου τῆς ἐν ἔτει 1745 τυπωθείσης ἀκολουθίας τοῦ ἐν ἀγίαις πατρὸς ἡμῶν Ἀχιλλίου ἀνέγνω τὴν ἐπομένην σημείωσιν.

(ΙΑ') «Αυγουστου 23 1763 Ἐνθίμισι οντας ἦλθαν 500 ἀρβανίτης καὶ πατισαν τιν Ἀγιά καὶ τοὺς πύραν ναχτι (1) καὶ τὰ μετρῖσαν στὸ χαλί πογγια 20.»

(ΙΒ') «1765 Μαιου 10 Ἐνθίμισι οντας ἦρθε μπισταντζις ἀπο τιν πόλι εἰς τὴν αγιά με 80 ονοματι: καὶ ο μπετζατες ἀπο του ζιτοῦνι (2) καὶ ο νιματίμπης ἀπο τα Τρικάλα: καὶ γίρεβαν τοὺς κλέπτης.»

Οἱ καταζητούμενοι κλέπται ἦσαν ἄρα γε οἱ 500 Ἀλβανοὶ τῆς προηγουμένης σημειώσεως οἱ φορολογήσαντες τοὺς κατοίκους τῆς Ἀγνίας, καὶ ἀληθῶς τοὺς ἀνεζήτησαν; ἢ, ὡς περ συνήθως συνέβαιναν ἤρχοντο ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῶν τιμωρῶν ν' ἀρπάσωσιν ὅ,τι ἄφησαν οἱ πρῶτοι; Ὅπως δὴποτε διὰ νὰ ἔλθῃ ἐπίτηδες Μπισταντζις ἐκ τῆς πρωτεύουσας καὶ νὰ ἐστρατεύσωσι δύο πασάδες ὁ τῶν Τρικάλων καὶ τῆς Λαμίας, ἢ ὑπὸθεσις θὰ ἦτο βεβαίως σπουδαιότατη.

Ἐν τούτοις ἡ ἐξέτασις τῶν Μηναιῶν καὶ τῶν εὐχολογιῶν δὲν μ' ἐκώλυεν ἀπὸ τοῦ νὰ θαυμαζῶ τὴν γραφικὴν θέσιν τῆς Ρετσάνης, καὶ ἀπορῶ πῶς δὲν ἐσκέφθη ἕως τῶρα κανεὶς φωτο-

(1) Κατὰ πληροφορίας τοῦ κ. Εὐθ. Βατζῆ ὁ καπητὰν Σταμάτης ἦτο διαβόητος πειρατής, τὸ δὲ Σκύτη εἶναι χωρίον παράλιον δύο ὥρας ἀπέχον τῆς Νεβόλιανης.

(1) Νάχτι: λέξις τουρκ. σημ. μετρητά. Τὸ δὲ πογγι περῖχε 500 γρόσια.

(2) Ζητοῦνι=Λαμία.

γράφος ἐξ ἐπαγγελίματος ἢ καὶ ἐρασιτέχνης νὰ ἀποτυπώσῃ διὰ τῆς μηχανῆς του τὰς ὠραίας τοποθεσίας, αἵτινες μοῦ ἐνθυμίζουσι τὰ Πυρηναια. Ἐὰν ἀπεφάσιζεν ἡ Κυβέρνησις νὰ τελειώσῃ ἐκείνην τὴν ἀπὸ Λαρίσσης εἰς Ἀγυιάν ὁδὸν καὶ εὐρίσκετο καὶ ἓνας χριστιανὸς νὰ συστήσῃ προχείρως ἐν ὑποφερτῶν ξενοδοχείῳ, θὰ ἤρχοντο ἐδῶ οἱ ξένοι σωρηθὸν ἀντὶ νὰ τρέχουσι εἰς τὴν Ἑλβετιάν καὶ εἰς ἄλλα μακρυνὰ μέρη. Ἐνταῦθα ἀνά πᾶν βῆμα σοῦ παρουσιάζεται νέον βωπογράφημα.

Τὶ μόνον ; χρειάζονται πόδες αἰγῶν ἐδῶ καὶ ὄχι ἀνθρώπων, διότι ὁμαλὴ εὐθυτενὴς καὶ ἀμαζιτὴ ὁδὸς τί ἐστὶν οἱ κάτοικοι δὲν γνωρίζουσι, καὶ θὰ τὸ μάθωσι μόνον ὅταν ὁ δῆμαρχος Ἀγυιάς εὐδοκῆσῃ νὰ χρησιμοποιήσῃ τὸ ὄρισθὲν ποσὸν πρὸς κατασκευὴν τῆς ἀπὸ Ἀγυιάς εἰς Ρετσάνην.

Πλησίον τοῦ μοναστηρίου τῆς Κοιμήσεως κατοικεῖ ἀπὸ δεκαπενταετίας ἡ Madame Favre εἶναι ἤδη μεσηλιξ, εὐχαρὶς δὲ καὶ περιποιητικὴ, τόσας δὲ ὑπηρεσίας παρέσχεν εἰς τοὺς κατοίκους, ἐλεήμων οὐσα καὶ φιλόανθρωπος. καὶ μάλιστα ἐπὶ τῆς τουρκοκρατίας, ὅτε χρησιμοποιοῦσα τὴν γαλλικὴν αὐτῆς ἐθνικότητα ἔσωσε πολλοὺς ἀπὸ τοὺς ὄνυχας τῶν ἀπκνηρῶν τυράνων, ὥστε τὸ ὄνομά της φέρεται μετ' ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ ἀνά τὰ στόματα ὄλων.

Ὅτε εἰσῆλθον εἰς τὸ σαλόνι της ἐξεπλάγην εὐρεθεὶς ἐντὸς κομφοτάτης παρισιανῆς αἰθούσης, ὅπου οὐδὲν ἐλλείπει τῶν δυναμένων ν' ἀναπαύσῃ τὸ σῶμα καὶ νὰ τέρψῃ τὸ βλέμμα, ὑπάρχει καὶ κλειδοκίμβαλον ἀκόμη εἰς αὐτὴν τὴν ἐρημίαν! Ὡραῖα δὲ εἶναι καὶ τὰ τριαντάφυλλα τοῦ κήπου της καὶ οἱ ἴασμοι καὶ ὁ μικρὸς πῆδαξ καὶ οἱ θρίδακες τοὺς ὁποίους καλλιεργεῖ ὁ monsieur Charles, ἰταλὸς τὴν καταγωγὴν ἀλλ' ἑλληνα τὴν καρδίαν καὶ τὰ ἦθη, ἀρχαῖος δὲ ὑπάλληλος τοῦ ἀνδρός της· πιστὸς δὲ καὶ ἀφοσιωμένος, ἐξακολουθῶν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ συζύγου τὰ διευθύνει τὰς ὑποθέσεις καὶ νὰ προστατεύῃ τὰ συμφέροντα τῆς ἀπομονωθείσης χήρας. Ἡ madame Favre ἔχει τόσῳ εὐρύχωρον οἰκίαν, ὥστε θὰ ἔπραττεν ἔργον ἀληθῶς φιλόανθρωπον καὶ φιλόμουσον πρέχουσα τινὰ δωμάτια ὑπ' ἐνοίκιον εἰς τοὺς ἐπιθυμοῦντας, ἀλλὰ μὴ τολμῶντας διὰ τὴν ἑλλειψιν καταλύματος, νὰ ἐπισκεφθῶσι τὴν γοητευτικὴν ἐκείνην τοποθεσίαν.

16 Μαΐου. Τῇ ἐνάτῃ πρωϊνῇ ὄρα ἐκινήσαμεν ἀπὸ τῆς Μονῆς ἔφιπποι καὶ μετὰ τριῶν τετάρτων ἀναβασίμιν ἐπὶ τοῦ ὄρους, ἐφθάσαμεν εἰς τὸ χωρίον Νιβόλιανη ἢ ὀρθότερον Νεβόλιανη, ὄνομα σλαβικόν, κατὰ τὸν φίλον Βεζάνον σημαίνον Οὐρανία. Καὶ ὄντως οὐρανία εἶναι ἡ θέσις τοῦ χωρίου καὶ ἀπερίγραπτος ἡ καλλονὴ τῆς ἐκεῖθεν ἐκτυλισσομένης ἀπόψεως· ἐντεῦθεν

μὲν κατάφυτος κοιλιάς, ἐκεῖθεν δὲ ἡ θάλασσα τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου μετὰ τῶν ἀύλακούντων αὐτὴν ἀτμοπλοίων καὶ ἰστιοφόρων.

Κατελύσαμεν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀναγνώστη Μπακάλη πρώτου παρέδρου καὶ ἐξαδέλφου τοῦ συνοδοιπόρου ἡμῶν Δημητρίου Βατζιά. Ἡ μῆτηρ τοῦ οἰκοδεσπότη ἡ μάκω (μάμη), γραῖα μικρὸσωπος, λευκὴ, μετὰ τὴν μικρὰν της καμπούρην, μετὰ τὴν ἀπὸ πανὶ βαθυκύανον κοντὴν αἰσθητὰ καὶ τὸ κονοειδὲς φεσάκι τὸ γύρωθεν περικεκαλυμμένον ἐπὶ τῆς κορυφῆς δὲ φέρον προσηρητημένον τὸν ἀναπόσπαστον στρογγύλον ἀργυροῦν δίσκον, τὸν τεπέ, εἶναι ἀεικίνητος καὶ χαριστάτη· ὅταν ὁμιλῇ νομίζεις ὅτι ἀκούεις τὴν Δέσπω τοῦ Σινάνη. Τὴν ἠρωτήσαμεν πῶς πηγαινοῦν τὰ κουκούλια της, διότι καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν Θεσσαλίαν τὴν κατ' ἐξοχὴν βομβυκοτρόφον ἄλλο θέμα ὁμιλίας κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην τοῦ ἔτους δὲν ὑπάρχει, ὅλαι δὲ αἱ κατοικίαι εἶναι πλήρεις στρωμάτων ἐκ μωρεοφύλων, καὶ αἱ οἰκογένειαι ἐλλείπει χώρου ἀναγκάζονται νὰ κοιμῶνται εἰς τὴν αὐλὴν τῶν οἰκιῶν των, παραχωροῦσαι θέσιν εἰς τὰ φιλόπονα καὶ πλουτοφόρα ἐκεῖνα ἔντομα.

Καὶ ἡ μάκω ἀπεκρίθη: «Τρανὸ σκληρὴ γένηκε· ἦταν στὸν πρώτου ὕπνου καὶ ζύπνησαν, μὰ τὰ βάρες· ὁ καιρὸς κ' ἔμειναν πίσου»

Εἶναι δὲ πολλοὶ προσεκτικοὶ καὶ δὲν ἐπιτρέπουν οὔτε εἰς τὸν φίλον οὔτε εἰς τὸν γείτονα νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸ δωμάτιον, ὅπου ἀνατρέφονται οἱ σκώληκες, διότι φοβοῦνται τὴν βασκανίαν καὶ τὰ μαγικὰ ἔργα, τῶν ὁποίων δεινὴν πείραν ἔλαβεν, ὁ γνωστὸς ἡμῖν Σταμάτης Κελακιώτης. Θεωρεῖται δὲ κακεντρέχης καὶ φθονερός καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ χάριν μὲν ἐπισκέψεως ἐρχόμενος ὁμιλῶν δὲ περὶ ἀσθενείας σκωληκῶν.

Ἐνῶ δὲ ἡ μάκω μετ' ἄγρυπνον ὄμμα ἐπιμελεῖται τῶν ὑποτρόφων της, ἡ νύμφη ἀνάπτει τὸν φούρνον καὶ ἐτοιμάζει νὰ φουρνίσῃ δεκατέσσαρας ὑπερμεγέθεις ἄρτους, ἐνῶ σμῆνος μικρῶν παιδῶν ζωηρῶν καὶ σφριγῶντων πηδοῦν καὶ τρέχουσι μετὰ πόδας γυμνοὺς καὶ πρόσωπον ὑπὸ παντοίας ἀκαθαρσίας ἐπιχειρισμένον.

Ἡ ἀρτίως γενομένη ἀπογραφὴ ἀπέδειξεν ἑπτακοσίους πεντήκοντα κατοίκους, ἐνῶ κατὰ τὴν ἐν ἔτει 1881 προσάρτησιν ἦσαν μόλις πεντακόσιοι, ἡ δὲ αὐξήσις ἐγένετο οὐδενὸς μετοίκου προστεθέντος. Ἐνταῦθα οὐδεὶς ἀποθνήσκει νέος, γεννῶνται δὲ δίδυμα.

Τὶ ὠρχίον χωρίον! Τοὺς οἰκίστους αὐτοῦ, συνεσπαρμένους εἰς τὴν πλευρὰν τοῦ ὄρους διαχωρίζει ἀπ' ἀλλήλων δάσος μωρεῶν καὶ παντοδαπῶν ἄλλων δένδρων, ὅπου τὴν στιγμὴν ταύτην κελαδοῦν πλήθος ἀηδῶνων· ὀλίγα δὲ βήματα πρὸς τὰ κάτω εἰς τὸ μεσοχώρι βλέπεις μεγαλοπρεπέστατον πλάτανον ἐνθυμίζοντα τὸν τῆς

Κηφισιάς, με τὴν διαφορὰν ὅτι ἐκεῖνος μὲν εἶναι σπανός, οὗτος δὲ δασύφυλλος, καταπράσινος, ἀμφιλαφής, ἀπὸ δὲ παρακειμένης κρήνης χύνεται παταγοῦν ἀφθονοὺν καὶ κρυσταλλῶδες ὕδωρ, ὡς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον βλέπουσιν κατ' ὄναρ οἱ διψαλέοι Ἀθηναῖοι. Περικυκλωμένοι εἶναι ὁ γιγάντιος κορμὸς τοῦ πλατάνου ἀπὸ κτιστὸν κάθισμα πλακόστρωτον, ἀντικρὺ δὲ ἔνθεν καὶ ἔνθεν βουνὸν κατὰφυτα καὶ παρὰ τὴν ρίζαν αὐτοῦ ἀνοίγει βαθεῖα φάραγξ.

Αἱ χωρικάι εἶναι μᾶλλον εὐειδεῖς, ἀλλὰ μόνον κατὰ τὸ πρόσωπον, διότι τὸ στήθος αὐτῶν κατ' οὐδὲν διαφέρει τοῦ ἀνδρικοῦ, τί ἐστὶ δὲ στηθόδεσμος οὔτε αἱ Νεβολιαναὶ οὔτε ἄλλη τις Θεσσαλικὴ γυνὴ ἐξ ὧσιν εἶδον γινώσκουσιν, ἀλλὰ καὶ πάντα περιττὸς εἶναι. Εἶπον προηγουμένως ὅτι σπανίως ἀποθνήσκουσι νέοι ἐν τῇ ὀρεινῇ ἐκείνῃ χώρᾳ, ἀλλ' ἔτι σπανιώτερον γηράσκουσιν καὶ μάλιστα οἱ ἄνδρες. Ἐκ τῆς κακῆς διαίτης ἢ ἐξ ὑπερβάλλοντος καμάτου ἢ καὶ ἐκ τῆς καταχρήσεως τῆς δηλητηριώδους ἐκείνης ρακῆς, ἣν οἱ Θεσσαλοὶ σόμα καὶ οὔζον καλοῦσι, μόλις φθάνουσι τὸ ἐξηκοστὸν ἔτος. Ἐξ ἄλλου ὅμως νυμφεύονται νεώτατοι αἱ μὲν γυναῖκες περὶ τὸ δέκατον τέταρτον, οἱ δὲ ἄνδρες περὶ τὸ εἰκοστὸν τῆς ἡλικίας των ἔτος, καὶ οὕτω ἐκπληροῦται ἐγκαίρως καὶ πλουσιοπάρῳως ὁ κύριος καὶ θεμελιώδης τῆς φύσεως νόμος, ὡς ἀποδεικνύει ἡ τεραστία τοῦ πληθυσμοῦ αὐξήσις.

Περὶ τὴν δευτέραν ὥραν παρετέθη τὸ γεῦμα πρὸ τοῦ παντοπωλείου τοῦ ξενίζοντός μας. Εἰς τὸ μπακάλικο τοῦ Ἀναγνώστη Μπακάλη, μονάκριβον καθ' ὅλον τὸ χωρίον εὐρίσκεις ὅτι ἐπιθυμῆσης, ἐκτὸς κινητοῦ καθίσματος, τοῦθ' ὅπερ ματαίως θὰ ζητήσης καὶ ἐν ταῖς οἰκίαις ἀντὶ τούτων ὅμως μᾶς προσεφέρθησαν κιβώτια κενὰ πετρελαίου καὶ περόναι κασιτερωμένοι καὶ καινούργεῖς κωλοκοτρώνας καὶ, ὡς τῆς πολυτελείας, καὶ πινακίαι μικρά. Ἐπὶ δὲ τῆς τραπέζης παρατίθεται τεισίον καὶ ἐντὸς αὐτοῦ ἀχνίζον ὀπτὸν ἐρίφιον πλέον ἐντὸς ἀφθόνου ζωμοῦ καὶ ὀρεκτικαὶ σαρδέλλαι καὶ μέλας οἶνος ἐγχώριος. Τοῦ γεύματος συμμετέσχον καὶ τινες φίλοι καὶ συγγενεῖς, ἀλλ' ἄπαντες ἄνδρες, διότι γυναῖκες καὶ παιδιὰ δὲν συντρέγουν μετὰ ξένων.

(Ἐπεταὶ συνέχεια) Ν. Θ. ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ.

~~~~~*~*~*~~~~~

Ὁ μέγας ὁ αἰώνιος περὶ ὑπάρξεως ἀγῶν εἶνε ὁ καθ' αὐτοῦ ἀγῶν.

*

Ἀφαιροῦμεν τὰ θέλγητρα πάντα ἀπὸ τῶν ἀντικειμένων, ἅτινα δὲν ἀρέσκουσιν ἡμῖν πλέον, ἵνα κοσμήσωμεν ἐκεῖνα ἅτινα ἐπιθυμοῦμεν ν' ἀποκτήσωμεν.

*

Ὁ ἔρωσ τὴν σήμερον εἶνε πᾶσα τῆς γυναικὸς ἡ φιλοδοξία. Διὰ τὸν ἄνδρα τούναντιον ὁ ἔρωσ εἶνε, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ πρόσκαιρος τῆς φιλοδοξίας ὕπνος.

ΠΩΣ ΒΛΕΠΟΜΕΝ ;

Ὅλαι ἡμῶν αἱ γνώσεις περὶ τῆς ὁράσεως περιορίζοντο μέχρις ἐσχάτων τῶν χρόνων εἰς τὴν κατασκευὴν καὶ λειτουργίαν τοῦ ὄργανου τῆς, τοῦ ὀφθαλμοῦ. Καὶ ἡδυνάμεθα μὲν ἀκριβῶς νὰ ὑπολογίσωμεν καὶ ἐκ τοῦ προτέρου νὰ ὀρίσωμεν τοὺς φυσικοὺς νόμους, οἱ ὅποιοι ἐντὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ διέπουν τὴν φωτεινὴν ἀκτίνα, καθὼς καὶ τὴν πορείαν, τὴν ὁποίαν ἐκείνη ἀκολουθεῖ μέχρις οὐ φθάσῃ πρὸ τῆς πύλης τῆς πνευματικῆς ὁράσεως, πρὸ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς δηλαδή χιτῶνος, ἀλλ' ὅλαι ἡμῶν αἱ γνώσεις δὲν ἔφθανον πέραν τοῦ σημείου τούτου.

Ὅτι συνέβαινεν ἐν τῷ σκοτεινῷ τοῦ ἐγκεφάλου βυθῷ διετέλει εἰς ἡμᾶς μυστήριον, καθότι παντελῶς ἠγνοοῦμεν τὴν τύχην ἐκάστης φωτεινῆς δονήσεως, ἡ ὁποία μετὰ ταχύτητος ἀστραπῆς ἐβυθίζετο εἰς τὰ ἐγκάτα τοῦ ἐγκεφάλου μας. Καὶ ὁ τολμηρότερος φυσιοδίφης ἠναγκαζέτο νὰ ὀπισθοδρομήσῃ πρὸ τοῦ σημείου τούτου καὶ ταπεινῶς νὰ ὁμολογήσῃ τὴν ἀγνοίαν του.

Καὶ τοι ὅμως τὸ φαινόμενον τῆς ὁράσεως περικαλύπτει ἀκόμη βαθύ μυστήριον, καὶ τοι μᾶς ὑπενθυμίζει ἀκόμη τὴν γλισχρότητα καὶ ἀτέλειαν τῶν γνώσεών μας, ἐν τούτοις ἡδυνήθημεν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη πολλὰ νὰ διδασθῶμεν περὶ τῆς συμμετοχῆς τοῦ ἐγκεφάλου εἰς τὴν λειτουργίαν τῆς ὁράσεως.

Τώρα γνωρίζομεν ἀκριβῶς τὴν θέσιν ἐνθα κεῖται ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ τὸ ὀπτικὸν κέντρον, ἐνθα ἡ μηχανικὴ πρᾶξις, ἡ κίνησις τῆς ὕλης, ἢ μετατόπισις τῶν μορίων κρούει τὴν πύλην τοῦ πνεύματος. Τώρα γνωρίζομεν τὸν τόπον, ὅπου ἡ ψυχὴ, ἐπιτραπήτω μοι ἡ ἔκφρασις, κάθηται καὶ ἀναμένει τὰς εἰδήσεις, τὰς ὁποίας θὰ τῇ φέρῃ περὶ τῶν πραγμάτων τοῦ ἔξω κόσμου ἢ ἐπὶ πτερυγῶν ἀνέμου φερομένη ἀκτίς τοῦ φωτός. Δυνάμεθα πρὸς τούτοις, ὡς ἐξ ἐνέδρας, νὰ παρατηρήσωμεν τὴν ψυχὴν κατὰ τὴν ἐργασίαν τῆς, νὰ παρακολουθήσωμεν τὸν τρόπον καθ' ὃν ὑποδέχεται τὰς ἐντυπώσεις τοῦ ὀπτικοῦ νεύρου, τὴν μέθοδον καθ' ἣν τὰς διανέμει καὶ τὰς ταξιδεῖται συμφώνως πρὸς τὰς διαφορὰς αὐτῆς ἀνάγκας.

Κατὰ τὰς τελευταίας ἐρεῦνας ἡ θέσις, ἢ ὁποία θεωρεῖται ὡς κέντρον τῆς ὁράσεως καὶ πρὸς τὴν ὁποίαν φέρονται ὅλαι αἱ φωτειναὶ δονήσεις, εὐρίσκεται ἐν τῷ λοβῷ τοῦ ὀπισθοκρανίου, καὶ μάλιστα ἐν τῇ φαίᾳ τοῦ ἐγκεφάλου οὐσίᾳ. Ὅλα ὅμως τὰ μέρη τοῦ ψυχοπτικοῦ τούτου κέντρου τοῦ ἐγκεφάλου μας δὲν ἔχουν τὰς αὐτὰς καὶ ἀπαραλλακτοὺς ιδιότητες, ἀλλὰ τὰ διαφορὰ τμήματά του ἔχουν νὰ ἐκτελέσωσιν καὶ διαφορὰς τύπους ὀπτικῆς λειτουργίας.